

Existování a existence

Latinské sloveso existo, existare (tedy nikoli existere) lze etymologicky odvozovat od ex-sto, ex-stare, tedy jako „stát ven (ze sebe). O existenci můžeme proto mluvit jen v případě jsoucn, která jsou schopna „stát ven“ (ze sebe, nikoli z nějakého souboru jsoucn). A co to vlastně znamená, že nějaké jsoucno stojí ven ze sebe? Pochopitelně to nemůžeme vyložit v tom smyslu, že samo sebe opouští, že přechází do nejsoucnosti (ve smyslu do bylosti) a že tím od sebe odchází. Ale nemůžeme to prostě jen obrátit a pochopit to jako akt, jako akci vyjítí ze sebe a rovnou k sobě, neboť taková akce může běžně vypadat jenom tak, že spolu s uskutečňováním se stává bylostí. Proto lze ono „stát ven ze sebe“ chápat nikoliv jako akt uskutečňování ve směru z budousti do bylosti, nýbrž jako vykloněnost do budoucnosti, což ovšem nemá a nesmí mít podobu aktivního vyklánění (tj. podobu akce, výkonu). Proto ono „stare“, státi (nikoli stavěti se – to by byl uskutečňující se výkon). A to nás vede k závěru, že nemůže jít o „jsoucno“ v běžném smyslu, nýbrž že jde o jsoucno-subjekt; jen subjekt je schopen stát ven ze sebe, tedy nejen stát, ale stát ven ze sebe, neboť jen to mu umožňuje se k sobě „vracet“ nejen jako k bylému, k již pominulému, už v minulosti uskutečněnému, nýbrž jako k aktuálně přítomnému (který je v tomto odstupu od sebe i přístupu k sobě „při tom“).

(Písek, 181024-1.)